

**Informacja o sytuacji mieszkańców
Miasta Bełchatowa
w wieku emerytalnym w roku 2011**

Bełchatów 2012 r.

Definicja wieku emerytalnego nie jest szczegółowo określona. Wiek emerytalny jest ogólnie rozumiany jako czas, kiedy ludzie w starszym wieku przestają pracować i zaczynają pobierać świadczenia emerytalne. W zależności od indywidualnej sytuacji, w jakiej się znajdujemy postrzegamy emerytów bardzo indywidualnie.

Przyjęcie wieku granicznego, który uznaje się za początek starości, jest umowny, ponieważ trudno jest go ustalić dla wszystkich osób na jednakowym poziomie ze względu na różne procesy biologiczne, psychologiczne czy społeczne, jakim każdy z nas podlega. „Ludzie starzeją się bowiem niejednakowo”¹. W niektórych przypadkach proces starzenia może wyprzedzać ustaloną granicę wieku, w innych zaś następować z opóźnieniem. Na ustawowe ustalenie wieku emerytalnego ma wpływ wiele różnych czynników, m.in.:

- długofalowe tendencje w zakresie kształtowania się stanu zdrowia ludności,
- zmiany demograficzne (np. wydłużenie się długości życia ludzkiego),
- płeć – często dla kobiet ustala się niższą granicę wieku emerytalnego,
- rodzaj wykonywanej pracy – obniżenie granicy wieku emerytalnego może dotyczyć osób wykonujących prace uciążliwe, niebezpieczne i szkodliwe dla zdrowia (np. górnicy) lub charakteryzujące się odpowiedzialnym i obciążającym nerwowo charakterem,
- sytuacja na rynku pracy – może skłaniać do stwarzania zachęt do zatrzymywania ludzi starszych w pracy lub też do ułatwienia im odejścia z grupy osób aktywnych zawodowo².

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), chwila przejścia na emeryturę może nastąpić w dowolnym momencie po osiągnięciu przez ubezpieczonego minimalnego wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Przejście na emeryturę wyznaczone jest wieloma powiązаныmi ze sobą czynnikami materialnymi, warunkami bytu, stanem zdrowia, poczuciem użyteczności, akceptacją otoczenia- stanowią one z reguły naturalną konsekwencję wcześniejszego życia. Każdy starzeje się inaczej, przyjmując określoną indywidualną postawę wobec swojego życia.

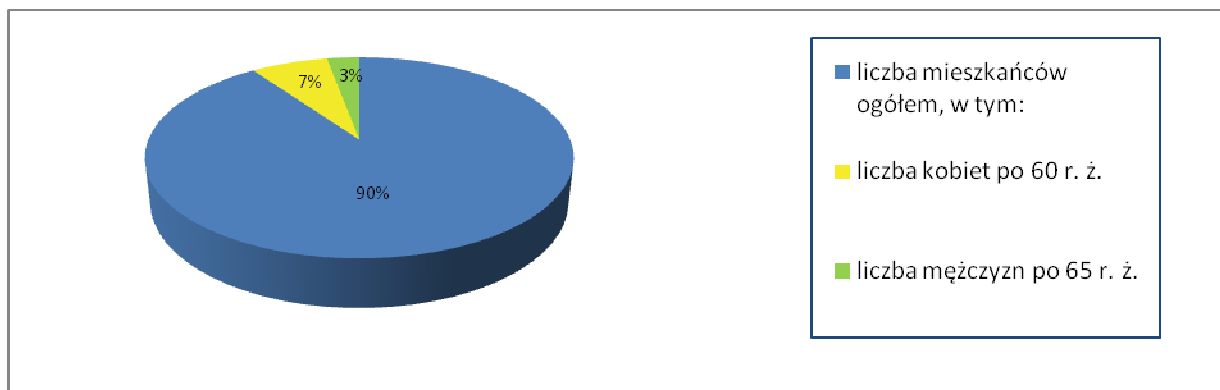
¹ Bogusława Urbaniak, Praca zawodowa po przejściu na emeryturę, społeczno-ekonomiczne przesłanki powrotu emerytów do aktywnego życia zawodowego, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1998, s. 20.

² Wacław Szubert, Ubezpieczenie społeczne. Zarys systemu, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1987, s. 104–106.

Sytuacja mieszkańców Bełchatowa w wieku emerytalnym przedstawiona została w oparciu o dane pozyskane z poszczególnych instytucji, zakładów opieki zdrowotnej oraz organizacji pozarządowych i obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r.

Dane demograficzne dotyczące liczby ludności miasta Bełchatowa w roku 2011 obejmowały 61.254 osoby. W wieku poprodukcyjnym znajdowało się 6.650 osób, w tym 4.688 to kobiety oraz 1.962 to mężczyźni. Stanowi to 10,86% ludności.

Wykres nr 1 Liczba ludności Miasta Bełchatowa z uwzględnieniem osób w wieku poprodukcyjnym

Sytuacja społeczno-ekonomiczna osób w wieku poprodukcyjnym przedstawia się bardzo różnorodnie. Z danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Łodzi za 2011 rok wynika, że przeciętna miesięczna emerytura mieszkańca województwa łódzkiego to kwota 1.658,66 zł brutto, przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy to kwota 1.144,88 zł brutto, a przeciętna renta rodzinna to kwota 1.411,84 zł brutto. W wielu przypadkach środki te pomniejszone o wydatki związane z leczeniem są niewystarczające na utrzymanie i godne życie. Z tego powodu m.in. na terenie miasta Bełchatowa funkcjonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje politykę społeczną państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Oferuje pomoc w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych, okresowych, stałych oraz świadczeń niepieniężnych w formie m.in. usług opiekuńczych, posiłków, pracy socjalnej.

Z danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie wynika, że z pomocy w/w ośrodka korzysta 212 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 171 kobiet po 60 roku życia i 41 mężczyzn po 65 roku życia.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych pomocą, na które została wydana decyzja - 154, w tym liczba kobiet - 125, liczba mężczyzn - 29.

Tabela nr 1 przedstawia ilość oraz rodzaj świadczeń socjalnych, jakich Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie w 2011 r. udzielił osobom w wieku poprodukcyjnym.

Tabela nr 1 MOPS świadczenia socjalne

Rodzaj świadczenia	Liczba kobiet po 60 roku życia otrzymujących świadczenie	Liczba mężczyzn po 65 roku życia otrzymujących świadczenie
Zasiłek celowy na zakup posiłków	39	7
Zasiłek celowy na zakup opału	23	4
Zasiłek celowy na leki i leczenie	15	5
Zasiłek celowy na zakup pościeli i koca	1	----
Zasiłek okresowy	6	3
Zasiłek stały	10	1
Usługi, w tym: - usługi opiekuńcze, - specjalistyczne usługi opiekuńcze, - usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,	50 11 4	6 3 ----
Obiady w jadłodajni	1	3
Zasiłek specjalny celowy	1	----

W 2011 r. 175 osób w wieku poprodukcyjnym skorzystało z pomocy w formie zasiłku pielęgnacyjnego – 117 kobiet i 58 mężczyzn. Z pomocy w formie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami skorzystały 3 kobiety w wieku poprodukcyjnym. MOPS przyznał również świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad 28 osobami w wieku poprodukcyjnym (23 kobietami i 5 mężczyznami).

W roku 2011 w **Domach Pomocy Społecznej** przebywało 29 osób w wieku poprodukcyjnym (22 kobiety i 7 mężczyzn).

I. Miejscami pobytu osób skierowanych do DPS były:

- Bełchatów   23
- Zabłoty   2
- Raciborowice   1
- Łochyńsko   1
- Pabianice   1
- Sieradz   1

II. Liczba osób przebywających w DPS z problemem niepełnosprawności 11 osób

1. Znaczny stopień niepełnosprawności / inwalidzi I grupy / całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji - 8 osób
2. Umiarkowany stopień niepełnosprawności / inwalidzi II grupy / całkowita niezdolność do pracy - 3 osoby

III. Liczba osób przebywających w DPS z problemem długotrwałej choroby 29 osób

IV. Liczba emerytów i rencistów - 29 osób

- ze świadczeniem emerytalnym - 21 osób
- z wcześniejszą emeryturą - 1 osoba
- ze świadczeniem rentowym (ZUS) – 7 osób

V. Liczba osób uprawnionych do pobierania świadczeń kombatanckich 3 osoby

VI. Typy schorzeń występujące u osób przebywających w domach pomocy społecznej

(liczba osób, u których występują te schorzenia)

1. Schorzenia somatyczne:

- choroby układu krążenia (nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia, choroby serca) - 11 osób
- choroby układu kostnego (zmiany zwyrodnieniowe stawów i kręgosłupa, stany po złamaniach) - 1 osoba
- stan po udarze mózgu z niedowładem połowicznym - 6 osób

2. Schorzenia i zaburzenia psychiczne:

- schizofrenia paranoidalna - 3 osoby
- otępienie umysłowe o wieloprzyczynowej etiologii (alkoholizm, demencja starcza) - 7 osób
- nedorozwój umysłowy, dziecięce porażenie mózgowie - 1 osoba

W 2011 r. w Środowiskowym Domu Samopomocy „Koniczynka” w Bełchatowie przebywało 6 kobiet i 4 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Z obiadów w placówce korzystało 6 kobiet i 3 mężczyzn, natomiast z II śniadania i podwieczorku 6 kobiet i 4 mężczyzn.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Koniczynka” jest placówką dziennego pobytu typu ABC i zapewnia wsparcie społeczne osobom przewlekle psychicznie chorym (typ A), osobom upośledzonym umysłowo (typ B) i osobom wykazującym inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C). Głównym celem funkcjonowania Domu jest kształtowanie umiejętności i sprawności niezbędnych do realizacji zadań życia codziennego oraz podejmowanie różnych ról społecznych w swoim naturalnym środowisku w miarę możliwości samodzielnie, niezależnie i godnie. Realizacja przyjętych założeń programowych odbywa się poprzez prowadzenie różnorodnych form aktywizacji kondycji psychofizycznej osób przebywających w placówce.

Formy działania Domu, w których ww. osoby biorą czynny udział to m.in.:

1. Kształtowanie umiejętności niezbędnych w życiu codziennym.
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych i rozwiązywanie problemów.
3. Stymulowanie do samodzielnej organizacji czasu wolnego.
4. Pomoc psychologiczna.
5. Pomoc w realizacji spraw urzędowych i w kontaktach z instytucjami.
6. Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych.
7. Terapia ruchem – utrzymanie pełnej sprawności psychofizycznej uczestnika.
8. Rozwijanie umiejętności w celu podtrzymania aktywności psychospołecznej.
9. Niezbędna opieka.

Rodzaj organizowanych przedsięwzięć kulturalnych i ich częstotliwość z udziałem ww. osób:

- 1) Imprezy okolicznościowe;
- 2) Spotkania integracyjne i przeglądy twórczości osób niepełnosprawnych;
- 3) Turnus rehabilitacyjny do nadmorskiej miejscowości Sarbinowo.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przebywających w ŚDS ze stopniem niepełnosprawności:

1. I grupa inwalidzka niezdolność do samodzielnej egzystencji – 1 kobieta;
2. III grupa inwalidzka częściowa niezdolność do pracy – 1 mężczyzna;
3. III grupa inwalidzka znaczny stopień niepełnosprawności – 1 mężczyzna;
4. Umiarkowany stopień niepełnosprawności – 2 osoby (1 mężczyzna niezdolność do samodzielnej egzystencji i 1 kobieta);
5. Znaczny stopień niepełnosprawności – 2 osoby (1 mężczyzna niezdolność do samodzielnej egzystencji i 1 kobieta).

Rodzaje zaburzeń występujących u osób korzystających z ŚDS:

- upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim – 2 mężczyzn;
- zespół otępienny – 2 kobiety;
- stan otępienny o typie Alzheimera – 1 kobieta;
- zespół psychoorganiczny z nawarstwieniem urojeniowym – 1 kobieta;
- organiczne zaburzenie nastroju – 1 kobieta;
- Alzheimer – 1 mężczyzna;
- zespół psychoorganiczny, zaburzenia popędów i impulsów – 1 mężczyzna;
- zespół depresyjno – lękowy – 1 kobieta.

Rodzaj schorzeń współwystępujących u osób korzystających z ŚDS:

- zaćma, przerost gruczołu krokowego - 1 mężczyzna,
- nadciśnienie tętnicze, hiperlipidemia – 1 kobieta,
- choroba wieńcowa, cukrzyca typu II – 1 kobieta,
- nadciśnienie tętnicze – 1 kobieta,
- złożona wada serca, cukrzyca, stan po zawale serca – 1 kobieta,
- nadciśnienie tętnicze, cukrzyca typu II – 1 mężczyzna,
- choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa, nadciśnienie, przerost gruczołu krokowego – 1 mężczyzna,
- ślepotą obuoczną, choroba niedokrwienna serca – 1 kobieta.

Zjawisko starzenia się polega na zmianach fizjologicznych, które mogą przebiegać odmiennie u każdego człowieka. Zazwyczaj przebiega ono łagodne i pozwala kontynuować aktywność życiową na poziomie zadowalającym, nie mniej jednak wiąże się ono ze stopniowym pogarszaniem stanu zdrowia, ze zwiększeniem skłonności do zapadania na choroby wieku podeszłego tj. cukrzyca, choroby układu krążenia, układu kostno- stawowego. Sytuacja zdrowotna osób w wieku poprodukcyjnym została przedstawiona na podstawie informacji przekazanych przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej działające na terenie miasta Bełchatowa.

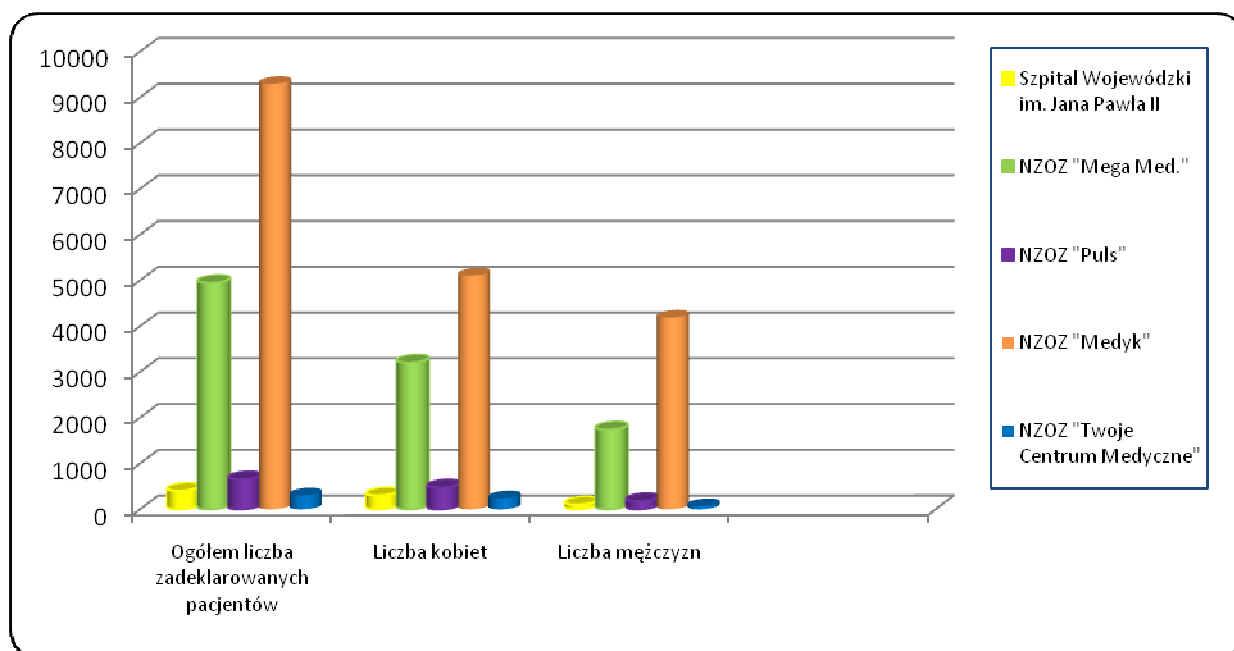
Tabela nr 2 przedstawia liczbę pacjentów znajdujących się w wieku poprodukcyjnym (kobiety po 60 roku życia, mężczyźni po 65 roku życia) zadeklarowanych w poszczególnych zakładach opieki zdrowotnej:

Tabela nr 2 liczba pacjentów zadeklarowanych w poszczególnych zakładach opieki zdrowotnej (dane obejmują kobiety po 60 r.ż. i mężczyzn po 65 r.ż. z wyłączeniem *)

Wyszczególnienie	Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II	NZOZ „Mega Med”	NZOZ „Puls”	NZOZ „Medyk”	NOZ „Twoje Centrum Medyczne”
Ogółem liczba zadeklarowanych pacjentów	404	4.947	653	9.295*	304
liczba kobiet	302	3.206	475	5.107	239
liczba mężczyzn	102	1.741	178	4.188	65

*Dane przedstawione przez NZOZ Medyk obejmują dane wszystkich zadeklarowanych pacjentów bez względu na wiek.

Wykres nr 2 liczba zadeklarowanych pacjentów w poszczególnych zakładach opieki zdrowotnej w wieku poprodukcyjnym

Choroby cywilizacyjne dotyczą zarówno kobiet jak i mężczyzn. Najczęściej spotykaną jednostką chorobową jest nadciśnienie, cukrzyca oraz przewlekła choroba niedokrwienna serca, której jedną z głównych przyczyn jest otyłość. Choroby te wiążą się przede wszystkim z niezdrowym stylem życia, brakiem ruchu oraz nałogami.

Tabele od nr 3 do nr 7 uwzględniają rodzaje najczęściej występujących chorób wśród kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Dane zostały wykazane przez poszczególne placówki opieki zdrowotnej działające na terenie miasta Bełchatowa.

Tabela nr 3 Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie - zachorowalność ogółem

Ogółem liczba pacjentów, która zgłosiła się do lekarza POZ z n/w dolegliwościami – 288	
Liczba kobiet po 60 roku życia - 190	Liczba mężczyzn po 65 roku życia – 98
Cukrzyca	
Nadciśnienie	
Przewlekła niedokrwienna choroba serca	
Niewydolność serca	
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa	

Tabela nr 4 NZOZ „Mega Med” - zachorowalność ogółem

Rozpoznanie	Liczba kobiet po 60 r. ż.	Liczba mężczyzn po 60 r. ż.
Samoistne pierwotne nadciśnienie	863	545
Inne objawy i oznaki ogólne	408	228
Zaburzenia przemian lipidów i inne lipidemie	309	131
Cukrzyca insulino niezależna	257	225
Przewlekła choroba niedokrwienne serca	221	167
Ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym	219	123
Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych	164	----
Niewydolność serca	153	101
Nieznane i niedokładnie określone przyczyny chorobowości	113	----
Zapalenie pęcherza moczowego	113	----
Inna przewlekła zaporowa choroba płuc	----	60
Ogólne badania lekarskie osób bez dolegliwości i rozpoznania choroby	----	59
Rozrost gruczołu krokowego	Nie dotyczy	214
Razem	2.820	1.853

Tabela nr 5 NZOZ „Puls” - zachorowalność ogółem (kobiety i mężczyźni)

Rozpoznanie	Wiek 55-64	Wiek 65 i więcej
Nowotwory	20	9
Choroby tarczycy	57	11
Cukrzyca	138	101
w tym leczeni insuliną	62	63
Niedokrwistość	22	16
Choroby obwodowego układu nerwowego	198	92
Choroby układu krążenia	316	183
Przewlekła choroba reumatyczna	32	42
Choroba nadciśnieniowa	178	90
Choroba naczyń mózgowych	20	26

Niedokrwienna choroba serca	101	61
Przebyty zawał	22	18
Przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawica oskrzelowa	67	68
Przewlekłe choroby układu trawiennego	76	78
Choroby układu mięśniowo – kostnego i tkanki łącznej	103	65
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	46	44
Razem	1.458	967

Tabela nr 6 NZOZ „Medyk” - zachorowalność ogółem

Ogółem liczba pacjentów, która zgłosiła się do lekarza POZ z n/w dolegliwościami – 4210	
Liczba kobiet po 60 roku życia - 3.235	Liczba mężczyzn po 65 roku życia – 975
Nadciśnienie	
Ostre zapalenie górnych i dolnych dróg oddechowych	
Cukrzyca	
Dychawica oskrzelowa	
Niewydolność serca	
Choroby układu nerwowego i kostnego (kręgosłupa)	
Zarzucanie (refleks) żołądkowo – przełykowe	

Tabela nr 7 NZOZ „Twoje Centrum Medyczne” - zachorowalność ogółem

Ogółem liczba pacjentów, która zgłosiła się do lekarza POZ z n/w dolegliwościami – 304	
Liczba kobiet po 60 roku życia - 239	Liczba mężczyzn po 65 roku życia – 65
Cukrzyca insulino niezależna	
Samoistne pierwotne nadciśnienie	
Niewydolność serca	
Przewlekła choroba niedokrwienna serca	
Dusznicza bolesna	
Choroba nadciśnieniowa z zajęciem serca	
Choroby naczyń włosowatych	
Zaburzenia korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych	
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa	

Otrzymane jedynie z poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej dane nie pozwalają wysunąć jednoznacznych wniosków, które dawałyby ogólny obraz sytuacji zdrowotnej mieszkańców Bełchatowa. Można jednak zauważyć, że u jednego pacjenta możliwe jest rozpoznanie kilku jednostek chorobowych. Patrząc na ogólną liczbę osób widoczna jest większa zachorowalność na choroby wymienione w tabeli od 3 do 7 u kobiet niż u mężczyzn.

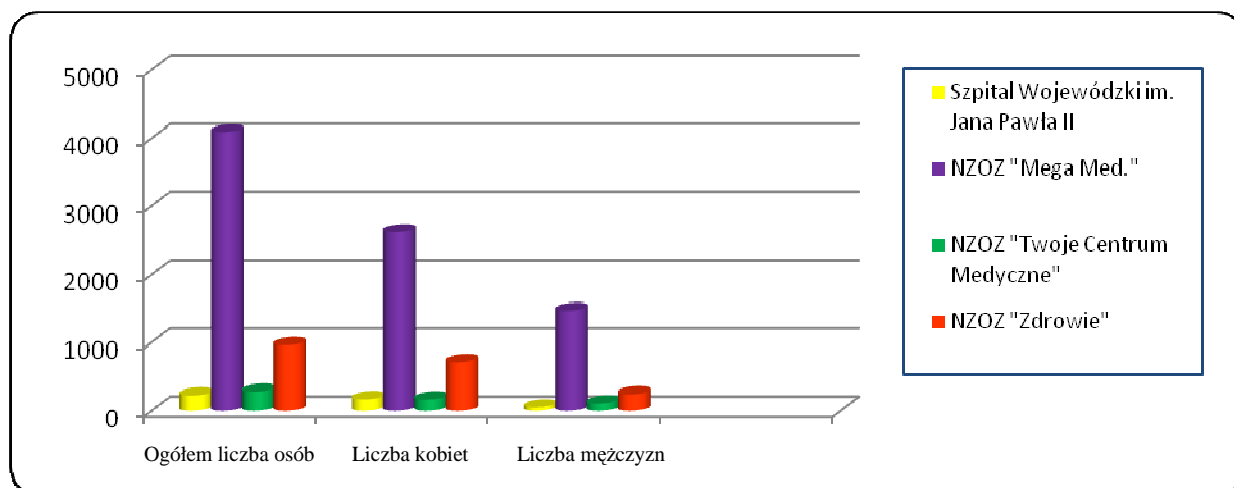
Pozyskane dane pozwalają na przedstawienie danych statystycznych obrazujących liczbę osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z poradni specjalistycznych.

Tabela nr 8 liczba pacjentów w wieku poprodukcyjnym, która skorzystała z poradni specjalistycznych w poszczególnych zakładach opieki zdrowotnej

Wyszczególnienie	Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II	NZOZ „Mega Med.”	NZOZ „Twoje Centrum Medyczne”	NZOZ „Zdrowie”
Ogólna liczba osób, w tym:	223	4.088	277	959
Liczba kobiet po 60 roku życia	171	2.621	167	716
Liczba mężczyzn po 65 roku życia	52	1.467	110	243

Dane przedstawione w tabeli nr 8 wskazują, że najwięcej pacjentów w wieku poprodukcyjnym skorzystało z poradni specjalistycznych świadczących usługi w NZOZ „Mega Med.” Na drugim miejscu znajduje się NZOZ „Zdrowie” można przypuszczać, że spowodowane jest to dostępnością do specjalistów z zakresu gastroenterologii oraz diabetologii.

Wykres nr 3 liczba pacjentów w wieku poprodukcyjnym, która skorzystała z poradni specjalistycznych w poszczególnych zakładach opieki zdrowotnej

Poniżej przedstawiono poradnie specjalistyczne, do których najczęściej zgłaszali się pacjenci w wieku poprodukcyjnym.

Tabela nr 9 Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II. Poradnie specjalistyczne

Poradnia	Kobiety	Mężczyźni
Dermatologiczna	38	9
Otolaryngologiczna	36	9
Chirurgii urazowo – ortopedycznej	31	9
Neurologiczna	21	12
Rehabilitacyjna	23	3
Okulistyczna	19	13
Kardiologiczna	19	6
Chirurgii ogólnej	19	4
Diabetologiczna	17	5
Endokrynologiczna	19	1
Onkologiczna	15	3
Zdrowia psychicznego	12	2
Ginekologiczno – położnicza	8	nie dotyczy
Nefrologiczna	2	4
Urologiczna	4	23
Gruźlicy i chorób płuc	5	3
Alergologiczna	3	0
Razem	171	52

Tabela nr 10 NZOZ „Mega Med”. Poradnie specjalistyczne

Poradnia	Kobiety	Mężczyźni
Okulistyczna	569	352
Chirurgii urazowo – ortopedycznej	546	269
Ginekologiczno- położniczej	376	Nie dotyczy
Neurologiczna	329	185
Otolaryngologiczna	321	224

Rehabilitacyjna	207	55
Kardiologiczna	149	103
Diabetologiczna	40	38
Onkologiczna	38	17
Chirurgii ogólnej	27	29
Leczenia jaskry	12	9
Urologiczna	6	186
Logopedyczna	1	0
Razem	2.621	1.467

Tabela nr 11 NOZ „Twoje Centrum Medyczne”. Poradnie specjalistyczne

Poradnia	Kobiety	Mężczyźni
Ortopedyczna	152	43
Urologiczna	15	67
Razem	167	110

Tabela nr 12 NZOZ „Zdrowie”. Poradnie specjalistyczne

Poradnia	Kobiety	Mężczyźni
Gastroenterologiczna	338	108
Diabetologiczna	378	135
Razem	716	243

Dane przedstawione w tabelach od nr 9 do nr 12 wskazują, iż wśród osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z poradni specjalistycznych przeważają kobiety. Porównując dane ze Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II oraz z NZOZ „Mega Med” można zauważyć, że poradniami, z których korzystają pacjenci są: poradnia chirurgii urazowo – ortopedycznej, okulistyczna, neurologiczna, rehabilitacyjna, czy kardiologiczna. Należy również podkreślić, że dzięki NZOZ „Zdrowie” 446 osób w wieku poprodukcyjnym miało możliwość skorzystania z poradni gastroenterologicznej oraz 513 osób z poradni diabetologicznej. Natomiast dzięki działalności NZOZ „Twoje Centrum Medyczne” 195 osób skorzystało z poradni ortopedycznej oraz 82 osoby z poradni urologicznej.

Wartym podkreślenia jest fakt, iż do osób w wieku poprodukcyjnym kierowanych jest wiele programów profilaktycznych, które mają na celu wczesne rozpoznanie, zapobieganie i leczenie chorób najczęściej spotykanych u osób w omawianym wieku. Są to min.:

- program profilaktyki chorób serca (pomiar glukozy cholesterolu, pomiar ciśnienia tętniczego krwi RR, echo serca);
- profilaktyka osteoporozy;
- profilaktyka chorób naczyniowych (badanie dopplerowskie);
- profilaktyka chorób płuc (badania spirometryczne, profilaktyka gruźlicy);
- wczesne wykrywanie raka prostaty;
- badanie cytologiczne oraz mammograficzne.

Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie w roku 2011 realizował „Program wczesnego zapobiegania i wykrywania cukrzycy typu II”. Program finansowany był przez Urząd Marszałkowski w Łodzi i obejmował grupę kobiet i mężczyzn od 42 do 65 roku życia.

Do osób w wieku poprodukcyjnym skierowane są również szczepienia przeciwko WZW typu A i B, WZW typ B, przeciw grypie oraz Polio. Niestety ilość osób poddających się iniekcjom nie jest za wysoka.

Tabela nr 13 *Szczepienia wykonywane w poszczególnych placówkach*

Nazwa szczepienia	Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II		NZOZ „Mega Med”		NZOZ „Puls”		NZOZ „Medyk”	
	K*	M*	K*	M*	K*	M*	K*	M*
WZW A i B	-	-	-	-	2	3	-	-
WZW B	6	3	72	86	111	35	18	4
Grypa	10	4	44	34	70	50	23	9
Polio	-	-	-	-	2	2	-	-

* K - kobiety

M - mężczyźni

Nadużywanie alkoholu i uzależnienie są to zaburzenia, które również spotyka się u osób w wieku emerytalnym. Wprawdzie problemy te, wśród osób w wieku 60 lat i więcej, są mniej rozpowszechnione niż wśród ludzi młodszych, jednak z medycznego punktu widzenia, nadużywanie alkoholu lub innych używek przez osoby powyżej 60 roku życia, jest problemem bardzo poważnym. Związane jest to m.in. z większą wrażliwością osób starszych na działanie używek oraz bardzo szeroki wachlarz możliwych następstw.

W tabeli nr 14 przedstawiono dane dotyczące problemów alkoholowych, uzyskane ze Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II.

Tabela Nr 14 Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie

Dane dotyczące problemów alkoholowych		Kobiety	Mężczyźni
Porady udzielone osobom z problemem alkoholowym	osobom uzależnionym	114	3
	współmałżonkom osób uzależnionych	0	0
Konsultacje udzielone osobom z problemem alkoholowym	osobom uzależnionym	0	0
	współmałżonkom osób uzależnionych	0	0
Inne rodzaje uzależnień		1	0

Koordinacja działań w zakresie profilaktyki, leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych stanowi podstawę wypracowania programów pomocnych w codziennej pracy z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami. **Stowarzyszenie Abstynenckie Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciel”** działający na terenie miasta Bełchatowa pomaga ludziom uzależnionym wyleczyć się z nałogu. Wspiera także rodziny osób uzależnionych (osoby współuzależnione). Z pomieszczeń klubu korzysta 7 grup AA, 1 grupa Al- Anon, 3 grupy terapeutyczne oraz grupa dla dzieci z rodzin alkoholowych Al –Atin i grupa dla dorosłych dzieci alkoholików DDA.

Z pomocy oferowanej przez w/w Klub w 2011 roku skorzystały 4 kobiety po 60 roku życia oraz 15 mężczyzn po 65 roku życia.

Przyczynami nadużywania alkoholu przez osoby starsze mogą być samotność, utrata osoby bliskiej, choroba, zwiększenie wolnego czasu poprzez ograniczenie obowiązków związanych z pracą zawodową, bierność społeczna czy sportowa. Aby uniknąć tego należy zagospodarować sobie czas wolny. Czas wolny to szeroko rozumiana aktywność społeczna zarówno ta prowadzona na gruncie rodzinnym jak i aktywność w różnego rodzaju instytucjach zajmujących się zagospodarowaniem czasu wolnego. Są to min. komitety, stowarzyszenia, organizacje czy kluby. Dla osób w wieku poprodukcyjnym, nie pracujących zawodowo aktywna forma spędzania czasu jest bardzo ważna, pozwala im realizować zamiłowania, odczuwać satysfakcję płynącą z zaspakajania potrzeb kulturalnych, czy

towarzyskich. Utwierdza w przekonaniu, iż wiek emerytalny to nie powolne czekanie na starość, a poczucie użyteczności, angażowanie się w różnego rodzaju przedsięwzięcia i czynne w nich uczestniczenie.

Na terenie Miasta Bełchatowa działa wiele instytucji, klubów, organizacji, w tym zrzeszających w swoich gronach osoby w wieku poprodukcyjnym. Wśród nich są podmioty otrzymujące wsparcie od miasta, szczególnie w formie dotacji na prowadzenie zadań publicznych. Poprzez swoje działanie uzupełniają one ofertę kulturalno-oświatową, społeczną jak i zdrowotną.

Jedną z takich organizacji jest **Bełchatowskie Społeczne Towarzystwo Oświatowe**. W ramach prowadzonego Uniwersytetu III Wieku oferuje bogatą ofertę zajęć. W 2011 r. w zajęciach uniwersytetu uczestniczyły 93 kobiety oraz 11 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Program bełchatowskiego uniwersytetu budowany jest w oparciu o zapotrzebowanie słuchaczy. Bogata oferta programowa ma na celu włączenie emerytów i rencistów do systemu kształcenia ustawicznego. Aktywizacja intelektualna, psychiczna i fizyczna wprowadza osoby starsze w nowy, a zarazem pełen wyzwań okres jesieni życia.

Osoby uczęszczające w zajęciach uniwersytetu mają możliwość korzystania z lekcji informatyki, nauki języków obcych czy warsztatów psychologicznych. Ważnym aspektem działania uniwersytetu jest również troska o sprawność fizyczną stąd wyjścia na basen, gimnastyka korekcyjna czy joga. Słuchacze uniwersytetu biorą także udział w wykładach o szerokiej tematyce. Dotyczą one zagadnień z dziedziny zdrowia, kultury czy socjologii. Z myślą o uczestnikach uniwersytetu utworzono również chór, sekcję taneczną, czy turystyczną. To bloki zajęć w ramach uniwersytetu, które rozwijają zainteresowania seniorów oraz są formą samorealizacji.

W roku 2011 w ramach uniwersytetu prowadzono 16 zajęć. Poniżej przedstawiono liczbę słuchaczy, uczestniczących w poszczególnych grupach:

a) Język angielski 3 grupy

- grupa zerowa – 12 kobiet i 3 mężczyzn;
- grupa początkująca – 9 kobiet i 2 mężczyzn;
- grupa zaawansowana – 4 kobiety i 1 mężczyzna.

b) gimnastyka korekcyjna 2 grupy

- grupa I – 25 kobiet i 1 mężczyzna;
- grupa II – 23 kobiety i 3 mężczyzn.

c) chór

- 25 kobiet i 1 mężczyzna

d) sekcja psychologiczna 2 grupy

- grupa I – 25 kobiet i 1 mężczyzna;
- grupa II – 23 kobiety i 3 mężczyzn.

e) sekcja teatralna

- 8 kobiet i 1 mężczyzna

f) sekcja turystyczna

- 58 kobiet i 8 mężczyzn

g) Joga

- 37 kobiet

h) taniec

- 22 kobiety i 1 mężczyzna

i) Sekcja informatyczna 2 grupy

- grupa początkująca – 17 kobiet i 4 mężczyzn;
- grupa zaawansowana – 3 kobiety i 4 mężczyzn.

j) basen 2 grupy

- grupa I – 26 kobiet i 4 mężczyzn;
- grupa II – 19 kobiet i 4 mężczyzn.

Zajęcia organizowane przez Uniwersytet III Wieku stwarzają okazję nie tylko do pogłębienia lub zdobycia nowej wiedzy, ale także do nawiązania nowych przyjaźni i rozwinięcia kontaktów towarzyskich. Członkowie uniwersytetu tworzą społeczność, która spotyka się nie tylko podczas zajęć, ale także poza nimi. Seniorzy spędzają razem swój wolny czas, organizują wspólne wyjazdy, ogniska. Miejscami wyjazdów w roku 2011 były: Łódź, Wilno, Cieszyn, Uniejów, Warszawa, Spała, Tomaszów Mazowiecki. Wyjazdy odbywały się przeciętnie raz w miesiącu. W maju 2011 r. słuchacze Uniwersytetu mieli okazję uczestniczyć w Senioraliach.

Polski Związek Niewidomych – Koło Terenowe w Bełchatowie ma na celu przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych osób niewidomych i słabo widzących. W 2011 roku Związek zrzeszał 37 osób w wieku emerytalnym, w tym 18 kobiet i 19 mężczyzn. Koło raz na kwartał organizuje spotkania biblioteczne. W 2011 r. odbyła się także prezentacja sprzętu udźwiękowionego użytku codziennego i medycznego, mającego na celu zapoznanie osoby niewidome i niedowidzące z ich funkcjonalnością i zastosowaniem w życiu codziennym. Dodatkowo zorganizowano piknik w Napoleonowie oraz spotkanie osób chorych na cukrzycę i wigilię.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w roku 2011 zrzeszał 202 kobiety po 60 roku życia oraz 88 mężczyzn po 65 roku życia. Spotkania organizowane dla powyższej grupy podejmowały różne tematy, odbywały się z przedstawicielami ZUS-u, rehabilitantem, lekarzem internistą. Prowadzone działania i programy obejmowały:

działalność socjalno-bytową, opiekę zdrowotną, porady prawne. W 2011 r. Związek zorganizował 3 spotkania okazjonalne: Spotkanie Noworoczne, Dzień Kobiet, Dzień Seniora. W ramach zadań z zakresu ochrony zdrowia członkowie Związku wyjechali na turnus rehabilitacyjno-wypoczynkowy do Jarosławca. Zorganizowane zostały też dwa wyjazdy do Teatru Wielkiego w Łodzi oraz 2 wycieczki. Pierwsza odbyła się w miesiącu lipcu obejmowała trasę Pszczyna Beskid Śląski, natomiast druga odbyła się w miesiącu wrześniu a jej uczestnicy zwiedzili Szwajcarię Kaszubską.

Bełchatowskie Stowarzyszenie „Amazonki” zrzesza 23 kobiety po 60 roku życia. W 2011 r. stowarzyszenie oferowało swoim uczestniczkom następujące zajęcia: raz w tygodniu ćwiczenia na basenie pod okiem rehabilitanta, 2-3 razy w roku odbywały się spotkania integracyjne oraz zorganizowane zostały spotkania okolicznościowe, wycieczki rowerowe, pogadanki z onkologami, pogadanki w szkołach na temat profilaktyki raka piersi. Dla członkiń stowarzyszenia zorganizowana została również wycieczka do Częstochowy oraz do Kotliny Kłodzkiej.

Liga Kobiet Polskich Oddział Terenowy zrzesza 12 kobiet po 60 roku życia. W 2011 r. w organizacji co 2 miesiące organizowane były wieczorki kulinarne, prelekcje pokazy, spotkania okolicznościowe.

Miejskie Centrum Kultury w swojej szerokiej ofercie przedstawia wiele propozycji dla starszych osób, które potrzebują kontaktu z innymi i chcą aktywnie uczestniczyć w wydarzeniach społecznych i kulturalnych. Uczestnicy tych działań mają możliwość wyboru odpowiedniego klubu czy koła, który sprosta ich oczekiwaniom. W 2011r. Miejskie Centrum Kultury w Bełchatowie skupiało w kołach i klubach 199 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 167 kobiet i 32 mężczyzn. Seniorzy aktywnie spędzali czas w następujących grupach działających w Miejskim Centrum Kultury:

Klub Rękodzieła Artystycznego działający od 20 lat w Miejskim Centrum Kultury w Bełchatowie zrzesza wiele kobiet w wieku poprodukcyjnym. W okresie od stycznia do grudnia 2011 r. do klubu uczęszczały 22 osoby, w tym 16 osób to kobiety po 60 roku życia. W ciągu ubiegłego roku odbyło się 38 cotygodniowych trzygodzinnych spotkań. Celem zajęć było upowszechnianie tradycyjnych technik rękodzielniczych tj. koronkarstwa, hafciarstwa czy tkactwa. Zajęcia te miały na celu zachęcanie do rozwijania zainteresowań i twórczego spędzania wolnego czasu.

Uczestniczki w czasie zajęć wykonały wiele przedmiotów artystycznych i użytkowych w różnych technikach:

- A. Zdobienie techniką decoupage:
- szklanych przedmiotów przy użyciu papieru ryżowego;
  - drewnianych desek nadając im formę barwnych obrazów lub oryginalnych ściennych notatników;
  - starych przedmiotów tj. walizek, desek kuchennych, wazonów nadając im nową formę;
  - styropianowych i plastikowych kul i jaj z przeznaczeniem na okazjonalne ozdoby świąteczne;
  - wykonanie biżuterii – korale i bransolety.
- B. Zdobienie techniką decoupage 3D: nadawanie zdobionym motywom przestrzennego charakteru.
- C. Zdobienie techniką wstążeczkową, quillingu i zdobienia cekinami, która posłużyła wykonaniu ozdób świątecznych.
- D. Zdobienie techniką koronki szydełkowej: wykonanie serwet, bieżników, dekoracyjnej garderoby oraz drobnych elementów nawiązujących swą formą do tradycyjnych świąt, a także barwnych „folkowych” kosmetyczek i kapci.
- E. Zdobienie techniką orgiami 3D: dekoracyjne formy przestrzenne.
- F. Zdobienie techniką papierowej wikliny: wyplatanie koszy w formie dużych donic i wazonów.

Uczestniczki Klubu Rękodzieła Artystycznego prezentowały swoją twórczość na jarmarku w czasie Dni Bełchatowa, z okazji otwarcia Placu Narutowicza oraz podczas Dni Otwartych MCK.

Klub Twórców Kultury istniejący od 25 lat tworzą amatorzy i profesjonaliści. Członkami klubu są ludzie o zróżnicowanym wieku, profesji i wykształceniu. Wśród jego członków, 6 osób (2 kobiety i 4 mężczyzn) jest w wieku poprodukcyjnym.

Twórcy spotykają się dwa razy w miesiącu. Spotkania mają charakter nie tylko organizacyjny. Planuje się na nich najbliższe wystawy, informuje o interesujących konkursach, przeglądach. Klubowicze opowiadają również o swoich osiągnięciach i wymieniają się doświadczeniami na polu artystycznym (malarstwo, rysunek, rzeźba, fotografia, tkaniny artystyczne). Okazją do wspólnego tworzenia są organizowane przez klub plenery plastyczne, które stwarzają możliwość nauki i obserwacji twórczości współuczestników.

Klub seniora „Bajeczka” działa przy Miejskim Centrum Kultury ponad 20 lat. Wśród członków grupy 54 osoby to osoby w wieku poprodukcyjnym, w tym 36 kobiet i 18 mężczyzn. Seniorzy spotykają się raz w tygodniu spędzając razem czas, rozwijają zainteresowania zyskując nowych przyjaciół. Seniorzy organizują wycieczki krajoznawcze, wyjazdy na basen, na grzyby i na grilla. Corocznie wyjeżdżają razem na dwutygodniowy wypoczynek. Atutem spotkań w ramach klubu seniora jest możliwość spotkania się,

zwłaszcza wtedy, kiedy samotność jest szczególnie uciążliwa. Członkowie organizują spotkania wigilijne, wielkanocne, a czasem imprezy taneczne. Uczestniczą w życiu kulturalnym, chodzą na koncerty, do kina lub wyjeżdżają do teatru. Najważniejsza jest jednak rodzinna atmosfera i możliwość robienia czegoś razem. Uczestnictwo we wspólnocie ofiaruje także przynależność do grupy, co jest bezcenne. Spotkania członków klubu stanowią źródło niewyczerpanych inspiracji, pole wymiany doświadczeń i poglądów.

Klub Seniora „Barwy jesieni” MCK oddział Piwnica w 2011 r. do klubu należało 61 członków w wieku poprodukcyjnym, w tym 53 kobiet i 8 mężczyzn. Uroczyste obchody: Dnia Seniora, Dnia Kobiet oraz spotkanie Wielkanocne i Wigilijne to wyjątkowe dni wyczekiwane przez członków. W minionym roku seniorzy recytowali wiersze i organizowali spotkania z interesującymi ludźmi. Dużym powodzeniem cieszyły się wycieczki do Zalesnej, na Groblę i do Wrocławia.

Klub seniora „Grocholice” w roku 2011 zrzeszał 24 osoby (kobiety po 60 r.ż.) w wieku poprodukcyjnym. Spotkania klubu seniora odbywały się raz w tygodniu w poniedziałki. Raz w miesiącu w ramach tych spotkań odbywają się zajęcia warsztatowe np. z decoupage (panie robią ikony, malują jajka wielkanocne, bombki na choinkę, ozdabiają talerze techniką serwetkową itp.). W ubiegłym roku w klubie były organizowane spotkania okolicznościowe, wycieczki turystyczno-integracyjne, spotkania plenerowe w ogrodzie MCK. Klub brał udział w Dniach Otwartych MCK, Senioraliach, konkursie plastycznym na „Palmę Wielkanocną”.

Klub Seniora „Nie ma mocnych” istnieje od 5 lat. W okresie od stycznia do grudnia 2011r. w MCK - Oddział Gwarek” do klubu seniora należało 36 kobiet (w wieku po 60 roku życia) i 2 mężczyzn (w wieku po 65 roku życia). Spotkania klubu odbywały się raz w tygodniu przez cały rok 2011 (za wyjątkiem okresu wakacyjnego). Seniorzy w 2011r zorganizowali wiele imprez okolicznościowych oraz bal karnawałowy. Włączyli się również w organizację kiermaszu wielkanocnego, na który przygotowali wypieki wielkanocne.

Klub Przyjaciół Znaczka Poczowego w okresie od stycznia do grudnia 2011 r. Klub zrzeszał 17 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Spotkania klubu odbywały się raz w tygodniu przez cały rok. Klub filatelistyczny organizuje wystawy zbiorów oraz wydaje karty okolicznościowe.

Od 2012 r. Miejskie Centrum Kultury rozszerzyło ofertę dla seniorów o działalność Uniwersytetu III Wieku, który do ubiegłego roku prowadzony był przez Bełchatowskie Społeczne Towarzystwo Oświatowe. W chwili obecnej Uniwersytet liczy 104 słuchaczy i wciąż pojawiają się seniorzy zainteresowani jego działalnością. Członkowie Uniwersytetu w każdym tygodniu mają zajęcia z psychologii, języka angielskiego, gimnastyki korekcyjnej,

pilatesu, oraz jogi. Istnieje sekcja turystyczna, fotograficzna oraz chór. Słuchacze Uniwersytetu korzystają z basenu, mają zajęcia informatyczne oraz wykłady audytoryjne. Nie brakuje również różnego rodzaju warsztatów. Obecnie trwają również starania, aby znaleźć partnerów do realizacji projektu „Wolontariat Seniorów” w ramach programu Grundtvig. Od września zaś planowane jest uruchomienie grupy teatralnej dla seniorów.

Poza tym działa Filmowy Klub Seniora, który oferuje w każdą третią środę wyświetlanie filmów z myślą o pokoleniu starszych kinomaniaków. Głównym celem jest zachęcenie seniorów do aktywnego uczestniczenia w kulturze oraz umożliwienie im spędzenia wolnego czasu w sposób miły i kreatywny, poprzez możliwość regularnych spotkań z wartościowym repertuarem. Widzowie Filmowego Klubu Seniora mogą zgłaszać swoje sugestie i propozycje filmowe. Oferta kina jest atrakcyjna nie tylko ze względu na repertuar, ale także dzięki przystępnej cenie biletów.

Polski Związek Działkowców Okręgowy Zarząd Łódzki na terenie Bełchatowa prowadził w 2011 r. sześć rodzinnych ogrodów o łącznej liczbie działek 1.301. Z posiadanych rejestrów członków Polskiego Związku Działkowców złożonych poprzez zarządy ogrodów wynika, że 800 działkowców to mężczyźni a ok. 500 kobiety. Większość spośród nich (ok. 65 %) to osoby w wieku emerytalnym.

Urząd Stanu Cywilnego w 2011 roku zarejestrował trzy związki małżeńskie wśród osób po 60 roku życia. Były to jeden związek wyznaniowy i dwa cywilne.

W roku 2012 **Sercańska Akademia Seniora działająca przy Parafii NMP Matki Kościoła i Św. Barbary w Bełchatowie** stworzyła nową propozycję spotkań ogólnorozwojowych i profilaktycznych dla osób w dojrzałym wieku. W spotkaniach Akademii mogą uczestniczyć wszyscy chętni po 60 roku życia z terenu Bełchatowa, współpracujących z Parafią NMP Matki Kościoła i Św. Barbary, natomiast w wykładach mogą wziąć udział wszyscy zgłaszający się. Z kolei zajęcia warsztatowe prowadzone są w dwudziestoosobowych grupach. Akademia rozpoczęła się w kwietniu i będzie kontynuowana do końca roku 2012. Głównym celem spotkań jest uświadomienie seniorom znaczenia profilaktyki i kształtowania nawyków zdrowego stylu życia. Zajęcia w ramach Akademii organizowane są cyklicznie, 2 razy w tygodniu we wtorki i czwartki. Prowadzą je specjaliści z dziedzin medycyny, psychologii, socjologii, teologii, literatury czy kultury. Seniorzy uczęszczający do Akademii będą mieli okazję zapoznać się również z różnymi formami aktywności m.in. rehabilitacji, sportu, turystyki, czy rekreacji. Organizowane będą

wyjazdy edukacyjne m.in. do teatru, pielgrzymi i wycieczki turystyczne. Sercańska Akademia Seniora jest to zadanie realizowana w ramach otwartego konkursu ofert.

Sytuacja mieszkańców Bełchatowa w wieku emerytalnym przedstawia się bardzo różnorodnie. Ze względu na brak kompleksowych danych trudno sporządzić informację, która w pełni zobrazowałaby powyższe zagadnienia. Pomimo ułamkowych danych można zauważyć że praca z seniorami stanowi niezwykle ważny aspekt działalności Bełchatowskich instytucji, czy organizacji pozarządowych. Kierują one do osób w wieku poprodukcyjnym różnorodną ofertę przedsięwzięć, które stanowią fundament aktywizacji osób na emeryturze.

Starzenie się polskiego społeczeństwa, widoczne również w Bełchatowie, to nieodwracalny fakt demograficzny. Niezmiernie ważnym zatem jest, aby właśnie ta grupa osób w wieku poprodukcyjnym mogła znaleźć miejsce, w którym będzie mogła aktywnie spędzać czas i realizować swoje pasje. Emerytura to czas, kiedy zyskujemy niezwykle niezależność - wolność od odpowiedzialności za dzieci czy pracę zawodową. Może ona być czasem rozwoju i przyjemności, który wykracza poza odbiornik telewizyjny. Młodość jest przesycona przyszłością, wiek dojrzały terażniejszością, a starość niekoniecznie przeszłością. W myśl tych słów zachęcajmy osoby w wieku poprodukcyjnym do odnalezienia się w nowej roli poprzez robienie rzeczy, na które w ciągu swojego życia nie miały czasu, tj. kontynuowanie bądź znalezienie ciekawego hobby, realizowanie się w kontaktach społecznych.

Chcąc zachęcić osoby w wieku poprodukcyjnym do zapoznania się z możliwościami ciekawego zagospodarowania swojego wolnego czasu na stronie internetowej miasta Bełchatowa utworzono zakładkę pn. „Mieszkaniec” w pod zakładce „O mieście” pod hasłem „Dla seniorów” każdy zainteresowany może zapoznać się z ofertą i znaleźć tam coś atrakcyjnego dla siebie.

Różnorodność oferty kulturalnej, sportowej czy oświatowej oferowanej przez instytucje, kluby czy organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Bełchatowa, jej dopasowanie do indywidualnych potrzeb osób w wieku poprodukcyjnym będzie miejmy nadzieję przekładać się na popularyzowanie twórczych form spędzania czasu i zachęcać osoby na emeryturze do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym.